ԱՐՍԷՆ ՃԱՆԵԱՆ

ՀՈՂԻՆ ՀԵՏ

A LIT
HAA
963

ԱՐՍԻՆ ՃԱՆԵԱՆ

ՀՈՂԻՆ ՀԵՏ

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ 1963

ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆ

Ուր որ երթամ առանձնութիւնն
անունիս պէս հետս է
անունիս չափ իմս է

Ամասիա 1962

ԵՍ ԱՅՍ ՏԵՂԵՐՆ ԱՌԱՆՁԻՆ

Զրկանքն ըսես այստեղ մարդը
կաթիլ կաթիլ կը մաշէ
Սիրոյ տեղ
սիրտը այստեղ կարծր կոշկոռ կը կապէ
Հեռուտը
բլուրներու ուսերուն
միայն առուտուն բարի է
Ես այստեղերն առանձին
միայն բարի այդ առուտան կը նայիմ
Ես այստեղերն առանձին
Այդ առուտան ալէս պայծառ
վաղուան աղուոր Աչխարհի
Բոցեղ յոյսով կը մնամ

Ամասիա 1962

Օ Ր Ե Ր

Նվիրում՝ Պօղոսին

Այս ընդարձակ հողերուն դէմ կը նստիմ
Այս ընդարձակ հողերուն չափ
բերրի օրեր կ'երազեմ
Անցնող օրը դէշ աղէկ
կեանքի մը չափ կ'ափսոսամ
Ինծի ոտքերուս չափ մօտ
ճամբան մէկդի կը թողում
Ինձմէ սերունդներուն հեռու
հին օրերը կը խորհիմ
Ու դարձեալ
այս ընդարձակ հողերուն դէմ կը նստիմ
Նոր օրերուն կ'սպասեմ

Ամասիա 1962

ՍԻՐՈՎ ԵՄ ՁԵԶԻ

Նարեկ Այերապետեան'ին

Պէտք է շատ բան գրեմ ձեղի համար ես
պէտք է գոնէ անհուն անգամ
գիս ձեր ցաւին խառնեմ ես
Պէտք է ամէն գեղեցկութիւն
ձեր յոգնատանջ
աչքերուն մէջ տեսնեմ ես
Պէտք է ձեր
բողոքող
նայուածներուն կայծ տամ ես

Ամասիա 1962

ԿԸ ՋԱՐՄԱՆԱՄ

Կը զարմանամ
Կէս գիշեր է
Յոգնած եմ
Կը զարմանամ
Որքան անմեղ
Իմաստուն են գրքերը
Կը զարմանամ
Ինչ տեսակ բան
Է սէրը
Կը զարմանամ
Ինչպէս եղաւ գալաւ սրտիս
Իմ հողը
Ու ես հիմա Հողի սիրով
Գրքի սիրով
Մարդու սիրով
Հիւանդ եմ

Ամասիա 1962

ԳԻՏՈՒՆՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻ

Ինձմէ բան մը կ'առնէ անցնող ամէն օր
Ես աւելի առանձին ու մութ կը դառնամ օրէ օր
Երբ աշխարհի գիտուններըը դեռ ես չէի կարդացեր
Երջանկութեան մասին շատ բան գիտէի
Իրենց մեծ մեծ գրքերէն
Բան չտուին ինծի մինչդեռ իմ օրերուս պէս անցնող
Ինձմէ ամէն բան առին
Գիտուններըը աշխարհի

Ամասիա 1962

ՄԵԾ ԲԱՑԱԿԱՅԻՆ

Եւ աչխարհի մէջ քու ծիծաղէդ զատ
մտերիմ չունիմ
Չիս չըլլայ առանց ծիծաղիդ թողուս
Այդ քու ժպիտդ իմ պայծառ օրս է
Չիս խաւարի մէջ չըլլայ որ թողուս
Դուն իմ եռանդս իմ սպասումս
դուն իմ վաղն ես
Չըլլայ որ թողուս առանց քեզի գիս

Ամասիա 1962

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Գոյն մը պիտեմ այնքան մեծ
որ մէկ ծայրը հորիզոն մը
մեւս ծայրը ուրիշ հորիզոն մը կայ
Հիւլէական ռումբը չէ
չիւղ մ'իսկ նետել հողին վրայ
աւօթ է
Մնաց սր
մարդը հողէն չատ կ'արժէ

Ամասիա 1962

ԿԷՍՍ ԴՈՒՔ ԷՔ ԿԷՍՍ՝ ԵՍ

Կը տեսնեմ
աշխարհ տանջուռ իր ծանրութեամբ կը ծռի
օրը քիչ մը ձեր վրայ
Դուք չէք մխայն ձեր սիրոյն հետ չէք խաղար
ես իմ խորքս ըղձակաթ
Ապրուելու կարօտ աշխարհ մը ունիմ
Այս կեանքէս որ մտածելով կը մաշիմ
լինձն հետ
հաւատար բաժին ունիք
Ձեր յոյնարեկ ջիղերուն
իմ մտածումս ուժ է
Իմ երկս ձեր կեանքն է

Ամասիա 1962

ՕՐ Է Կ'ԱՆՑՆԻ

Ձամբան տուներուն պէս չէ
Ձամբան ամէն մարդու է
Ձամբու վոչին ճամբուն պէս չէ
Մէկուն է միւսին չէ
Ես այս աղքատ տողերէս զատ
Ինչ որ ունիմ իմս չէ
Կտոր կտոր կտրուեր եմ բոլորէդ
Ցաւն այս միայն ձերը չէ
Կ'անցնի... օր է

Ամասիա 1963

ԾԱՌԵՐԸ

Ծառերը
միջոցին մէջ անխօս են
ծառերը միջոցն են
Ես ալ տեղ տեղ ծառ մըն եմ
նկարներուս պէս լուռ եմ
ես իմ վրաս դրան մը պէս կը պոռուիմ
կարծես թէ
ես ծառերուն կը նայիմ
մինչդեռ ծառերն այս դործին մէջ մաու չունին
ծառերը
միջոցին պէս անմեղ են

Ամասիա 1963

ՏԵՂ ՏԵՂ

Դուն օրուան լոյսին արժէքը ունիս
Օրուան լոյսին չափ աչքերուս մօտ ես
Գեղեցկութիւնդ տեղ մը խնդութիւն
Տե՛ղ մը տառապող մեծ բալմութիւն է
Տեղ մը աշխատանք տեղ մը յղի հող
Տեղ մը սպասում տեղ մը երկունք է

Ամասիա 1963

ՔԵԶ ԱՂՈՒՈՐՑՆԷ

Կուշտ ստամոքսով
երկու անօթի աչքերով մարդը
չափուած կտրուած կեանքի մը համար
չնաշխ բարակ հաշիւներ չընէ
կեանքէն աւելի տեւող հաշիւներ
կեանքէն աւելի մաշող հաշիւներ
իր ձեռքերուն տակ
ամէն օր քիչ մը
քեզ աղուորցնէ

Ամասիա 1962

ԵՐԱՆԻ ԹԷ

Աչխարհի մէջ լինէ որ կայ
սիրես առանց խորութեան
դիտակցես թէ իւրաքանչիւրն իր կարգին
կապ մը ունի մեզի հետ
անձրեւ տեղայ ուրախանաս հողին հետ
հով դայ հովուն հաւատաս
ամէն հոգ
մէջէդ հանես հովուն տաս
աչխարհի մէջ աչխարհով
երջանկանալ կարենաս

Ամասիա 1963

ԻՄ ԵՐԳՍ՝ ԱՇԽԱՐՀ

Հին նկարներս այսօր ալ ինծի
իմս չեղածի չափ չեն նմանիր
Ամէն եկող օր դեռ տեսակ տեսակ
կը փոփոխէ զիս
Մինչդեռ կը մնաս դուն նկարներուս
նման անփոփոխ
Ամէն մէկ թիզ մը տեղդ անծանօթ
գեղեցկութիւն մը կը թողում կ՚երթամ
Բողկի չափ սիրտ մը այլեւս կարող չէ
քեզ ամբողջ սիրել
Դուն խաղաղ մնաս
իմ երգս՝ աշխարհ

Ամասիա 1962

ՓԱՓԱՔ

Շատ կանուխ չիյնայ կեանքը քու վրադ
Զմնաս կեանքի – գրկանքի միջեւ
Աշխարհին վստահ աչքերով նայիս
Աշխարհը քեզմով ծփծփայ յորդի
Հոգիին բերքին պէս օգտակար առատ
մտքեր ունենաս
Ամէն ուր քիչ մը խնդութիւն ըլլաս
Քիչ մը բարութիւն
Քիչ մը սիրոյ պէս ամէնուն ըլլաս
Իմ անհնազանդ.
Իմ մշտապահանջ
Իմ տանջուած «ես»

Ամասիա 1962

ԻՄ ԵՐԳՍ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՊԷՍ

ԻՄ ՄԱՀՈՎ

Դուք որ կ'ըսէք իմ ողջութեան
ապնիւ համար չունիմ ես
Ցօթը պորտը ձեր զտեցէք իմ խորքս չէք ունենար
Դուք բոլորդ օրը կուգայ կը պարտուիք իմ մահով
Զարաբանող ձեր բոլորին ցեխերէն
կը մաքրուիմ իմ մահով
Օրը կուգայ մահս միայն դուք կը թաղէք
իմ մահով

Ամասիա 1963

ԻՄ ԵՐԳՍ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՊԷՍ

Հոսող ջուրերու զուարթ կշռոյթին
համապատասխան իմ երգս թափեմ
Երթամ խառնուիմ
քիչ մը մարդկային բաղձութիւններու
անոնցմով մեղմեմ աշխարհի բոլոր
անձկութիւնները
Հոսող ջուրերու ազատութիւնով
Իմ երգս երգեմ
Աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն

Ամասիա 1962

ԱՅՍՏԵՂ

Քաղաքի լալկան նուագներուն տեղ
Կառքերու առոյգ ճռինչն ունիմ

ահա ես այստեղ

Անձրեւը կիզիչ ամառ օրերու

բանուորներու տաք քրտինքն է այստեղ

Իր անուշ թուշը արտի մը դրած

կէս քուն կէս արթուն

քաղցր աղջիկ մ՚է արեւը այստեղ

Հորիզոնն է բերրի հողերուն սահմանը այստեղ
Հողը ինքն է իմ երջանկութեան

պայմանը այստեղ

Ամասիա 1962

ԱՓՍՈՍԱՆՔ

Կը նայիմ այս հողերուն
միտքս կ'իյնայ քու սէրդ
Կը նայիմ ողջ աշխարհին
առանձնութիւն կը տեսնեմ
Կը խորհիմ թէ դուն դեռ նոյն
բանուորուհին կը մնաս
Ես այստեղերն անվարձ թողուած
քրտինքներդ եւ իմ
Երկու գարուններս կ'ափսոսամ

ՍԵՒ

Քոյր սա լճնող երեկոն
          քու աչքերուդ պէս աղուոր
Եթէ լճնէ իմ ալ մէջս
          ես արդէն մութ՝ բոլորովին
               կը կորսուիմ ես իմ մէջ
Բայց ինչ հոգս
          մութը սեւ մազերդ սեւ
               սեւին ինչպէ՞ս դէշ ըսեմ
Բաղդս մազերուդ պէս սեւ
          սեւին ինչո՞ւ դէշ ըսեմ

ԿԸ ՄՆԱՍ

Օրերուն պէս օր մը կ'անցնիմ կար ու չկար մը կ'ըլլամ
Առանց ինծի կը մնաս
Դուն քու տխուր առանձնութեան հետ անհաչտ
Սիրոյ կարօտ կը մնաս
Ամէ աչքերդ երազով մը ալ աւելի ապուրցած
Դուն աննման կը մնաս
Օրն այդ ապուր աչքերուդ մէջ կտոր կտոր կը մաշի
Առանց օրի կը մնաս

ՔԱՂԱՔԸ

Ամէն օր նոր սահման մ'ունի քաղաքը
Նոր փողոցներ
Նոր օրերու թեւերու պէս կը բացուին
Փողոցներն այդ
Ամէն գիշեր լամբար լամբար կը ծաղկին
Քաղաքին մէջ մէկուն փորը մէկուն քաղցը
Քաղաքին պէս կը մեծնայ
Քաղաքն ըսես
Պատմութեան պէս կը մեծնայ

ԽՕՍՔԸ

Խօսքը պէտք է լոյսի նման
մէկ մարմրի մէկ լոյկլատայ
Խօսքը պէտք է ծիծաղատարդ
դէմքի նման անուշ ըլլայ
Խօսքը պէտք է կայծքարի պէս
ուր որ դպչի կրակ ըլլայ
Խօսքը պէտք է հոծ ամպ ըլլայ
երբ որոտայ հողը թնդայ
երբ անձրեւէ հողը խնդայ
Խօսքը պէտք է պուտ կամք ըլլայ
դարերուն հետ յաւերժանայ
Խօսքը պէտք է լուրջ արնական
անդնդալին հզօր ըլլայ
Խօսքը պէտք է մարդուն անզօր
հոգերուն դեղ դարման ըլլայ
Խօսքը պէտք է ժողովուրդին
սրտէն բխած երաշն ըլլայ

ՔՈՒ ԾԻԾԱՂԴ

Քու ծիծաղդ ցորեն է
Քու ծիծաղդ բերրի հող
Քու ծիծաղդ ղույլ ցօղ է
Քու ծիծաղդ սրտի ղող
Քու ծիծաղդ առաւտ անձրեւ է պարնան
Քու ծիծաղդ պայծառ առտու է ամրան
Քու ծիծաղդ անհատնում բերք է աշնան
Քու ծիծաղդ ճերմակ մուշտակն է ձմրան
Քու ծիծաղդ հորս եղանակն է տարուան

ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԻՒՆ

Ամէն անհատ իրեն յատուկ առանձնութիւն մը ունի
Քիչեր գիտեն ինչ տխուր է առանձնութեան հետ խօսիլ
Տեսնել ինչպէս կաթիլ կաթիլ օրն անխնայ կը հատնի
առանձնութեան ծոցին մէջ
Անդրադառնալ ինչպէս ձայնիդ արձագանգը քարացած
առանձնութեան կ'ընդհարի
Բաղձանք կտրիլ բորբոքիլ
եսիդ ագահ սահմաններէն ալ անդին
Երազ դառնալ փողփողիլ
չափանիշովն դեռ անվաւեր սէրերուդ
— կեանքն ալ արդէն օրուան պէս է՝
արշալոյսէն վերջալոյս
Երազի չափ կը տեւէ
թիւդ մը մէջոց հազիւ թէ —
Վերջապէս
դիտակցիլ թէ ամէն սկիզբ վախճան մ'ունի դէշ աղէկ
Մինչեղեռ այս
առանձնութիւնն անողոք
կեանքէն առաջ արդէն կայ
կեանքէն վերջ դեռ կը տեւէ

Հեղինակին հասցէն՝

A. CANOĞLU (Sıkayan)

Vakıflı Köyü - Samandağı

Antakya

TÜRKİYE

ԳԻՆ 150 ՂՐՇ.

HERMON Matbaası - Beyoğlu